

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
E-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

**EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA
LITEWSKIEGO
POZIOM PODSTAWOWY**

DATA: **17 maja 2022 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS PRACY: **170 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

**WYPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia zdającego do:

dostosowania
zasad oceniania.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 14 stron (zadania 1–10).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Możesz korzystać ze słowników językowych.

EMLL-P0-**100**-2205

Vytenis Rimkus

Knygos su įrašais ir jų istorijos

Nėra žmogaus, kuris neturėtų bent poros knygų. Knygos pradeda kauptis nuo mokyklinio amžiaus, po to studijos, darbas ir naujos knygos. Jų pasaulis neaprepiamas: plonos ir storos, didelės ir miniatiūrinės, nespaltotos ir margos, vien tekstinės, iliustruotos, reprodukcijų, nuotraukų albumai, grožinė ir mokslinė, gimtoji ir užsienio literatūra, viešos ir pagrindinės, pigios ir brangios. Kai kurios apiplyšusios ir įrištos, su įklijuotais priedais, trūkstamais lapais, ypač tituliniais. Knygų priedais laikomos puslapius skiriančios juostelės, o senosiose maldaknygėse šią funkciją atlieka šventi paveikslėliai, sudarantys atskirą kolekcinę grupę. Nėra aiškios ribos tarp knygos ir brošiūros – parodų katalogų, bukletų, teatrų ir koncertų programų, reklaminių ir kitų smulkių leidinių. Pastaruoju metu itin plinta mažatiražiai, daugiausia regioniniai leidiniai, taip pat enciklopedinio pobūdžio knygos. Periodiniai leidiniai – metraščiai, žurnalai, laikraščiai, pavieniai egzemplioriai ir komplektai – taip pat bibliotekų elementai, sudarantys kolekcijas, kolekcijėles.

Savitą, ypatingą vietą užima knygos su autoriaus autografu, dedikacija. Tokia knyga įgyja papildomą vertę, dažnai tampa dviejų žmonių pažinties, bendravimo liudijimu ir net platesniu bendros kultūrinės būsenos faktu. Garsesni asmenys sukaupia nemažai knygų su autografais. Vėliau jos kartais padovanojamos bibliotekoms. Pavyzdžiui, Martyno Mažvydo bibliotekai šeima padovanojo apie 800 Antanui Venclovai dedikuotų knygų. [...]

Kartais knyga nuperkama jau su autoriaus įrašu (dažnai gana abstrakčiu) ir kokia nors proga, pavyzdžiui, gimimo dienos ar jubiliejaus, įteikiama kaip autoriaus dovana. Pastaruoju metu paplito vieši naujų knygų pristatymai, kuriuose galima nusipirkti leidinį ir gauti autoriaus autografą. [...]

Būna ir taip: nusiperki knygą ir joje pasirašai pažymėdamas knygos nuosavybę. Tai ypač paplitę tarp studentų, nes besimokant dažnai reikia skolintis vadovėlius, knygas, o be užrašo jos susimaišo, užsimiršta ir asmeninėse bibliotekose atsiranda negražintų leidinių.

Kitas knygos nuosavybės ženklas – ekslibrisas. Paprastai tai dailininko sukurtas vaizdinis lapelis su įrašu *ex libris* (*Ex libris*, *exlibris*) ir knygos savininko vardu ar įstaigos, kuriai knyga priklauso, pavadinimu. Jis užklijuojamas ant titulinio knygos puslapio, kartais – ant vidinės viršelio pusės. [...]

Įdomūs ir įvairaus pobūdžio autoriaus ar skaitytojo įrašai, pastabos, pabraukimai knygoje. Kartais tai vertinama kaip nepagarba knygai, jos „teršimas“, o kartais interpretuojama ir kaip papildoma informacija.

Pagal: V. Rimkus, *Knygos su įrašais ir jų istorijos*, www.literaturairmenas.lt

1 uždutis (0–1)

Suformuluokite pirmos pastraipos pagrindinę mintį.

.....

.....

.....

.....

.....

2 uždutis (0–1)

Paaiškinkite, kodėl paskutinėje teksto pastraipoje žodis *teršimas* parašytas kabutėse.

.....

.....

.....

.....

.....

3 uždutis (0–1)

Remdamiesi tekstu užpildykite lentelę. Įrašykite žodžius, atitinkančius lentelėje pateiktus apibrėžimus.

Apibrėžimas		Žodis
1.	Knygos ženklas, žymintis jos savininką.	
2.	Knygos ar kūrinio pradžioje įrašyti autoriaus žodžiai apie tai, kam ar kieno atminimui autorius tą kūrinį ar knygą skiria.	
3.	Kieno nors parašas.	

4 užduotis (0–2)

Parašykite, kokias dvi temas galima išskirti tekste.

1. ....

.....

2. ....

.....

5 užduotis (0–2)

Iš pateiktų teksto ypatybių pažymėkite tas, kurios būdingos V. Rimkaus straipsniui. Pažymėkite TAIP, jeigu ypatybė būdinga tekstui, arba NE – jeigu nebūdinga.

1.	Vartojamas administracinis stilius.	TAIP	NE
2.	Vartojami tik šnekamosios kalbos žodžiai.	TAIP	NE
3.	Tekste yra satyros elementų.	TAIP	NE
4.	Vartojami tarptautiniai žodžiai.	TAIP	NE

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Jūratė Mičiulienė

Pagonys ant dubenuotųjų akmenų niekada ugnies nekūreno. Kas tie XXI a. vandalai?

Paveldo saugininkus pastaruoju metu neramina vis pasitaikantys ugnies kūrenimai ant dubenuotųjų akmenų, kurių daugelis yra įtraukti į Kultūros vertybių registrą. Visi jie – mūsų kultūros paveldas, bylojantis apie tose vietose buvusias pagoniškas šventvietes. „Vaizdinys, kad dubenuotieji akmenys yra senovės aukurai, yra klaidingas, bet labai gajus. Akivaizdu, kad kažkur švietimo srityje buvo padaryta didžiulė klaida, jog toks vaizdinys įsišaknijo“, – sakė Kultūros paveldo departamento kontrolės skyriaus vedėja Donata Armanavičienė. Pasak jos, su tokiais vandalais jau daugelį metų kovoja Gražutės regioninio parko Zarasų rajone darbuotojai. Kiek berašo informaciniuose stenduose, vietinėje spaudoje, feisbuko paskyroje, prašydami nekūrenti ugnies ant Lūžų dubenuotojo akmens, vis randa akmenį apdegintą. Lūžų akmuo stūkso į Kultūros vertybių registrą įrašytoje Lūžų senovės kulto vietoje, Antalieptės apylinkėse. Panašu, kad taip elgiasi save laikantieji senovės baltų tikėjimo tęsėjais. Apmaudu, kad jie nelabai susipažinę su tokių apeigų papročiais.

Yra duomenų, kad ši Šavašos slėnyje esanti senovės lietuvių šventykla gyvavo iki XV–XVII a. Būtent iš šios šventyklos išlikęs ir Lūžų akmuo su dubeniu. Ugnis čia degdavo dar apie 200 metų įvedus krikščionybę. Tačiau kuriama ji buvo ne ant dubenuotojo akmens, o šalia įrengtame aukure. Archeologiniai tyrimai patvirtino, kad Lūžų akmuo stovi kadaise iškastos duobės pakraštyje. Duobės dugnas buvo išgrįstas to paties akmens nuoskaldomis. Būtent tokiose duobėse ir rusendavo aukurai.

Kaip teigė šį akmenį restauravęs archeologas, profesorius dr. Vykintas Vaitkevičius, ugnies kūrenimas akmenį labai gadina. „Atsiranda ertmių, akmuo skilinėja. Įtrūkimai didėja ir žiemą skverbiantis vandeniui, ledui. Po to daug rūpesčių išskyla mėginant tokius sužalotus akmenis išsaugoti, ertmes užpildyti apsauginėmis priemonėmis, – pasakojo archeologas. – Ugnies kūrenimas Lūžų akmeniui tiesiog pragaištingas. Akmuo buvo taip išdegintas, pilnas įtrūkimų, kad dubenyje vanduo negalėdavo užsibūti, visas per įtrūkimus išbėgdavo. Pernai bandėme glaistyti, restauruoti. Atrodo, kad pasisėkė įtrūkimus užgydyti. Jei vėl kūrentojai nesugrįš. Blogiausia, kad tokie atvejai plinta kaip liga. [...] Susidaro įspūdis, kad įrengtų informacinių stendų jie net neskaito. Prie Lūžų akmens su Gražutės regioninio parko darbuotojais pastatėm stendus, bet vis rasdavome sunaikintus, vos ne kas savaitę reikėjo vis naujus vežti. [...]“

Pasak kuršių istorijos puoselėtojo D. Nikitenkos, etninėse baltų genčių žemėse išlikę apeiginiai akmenys – itin vertingi relikvai, nes daug jų sunaikino krikščionys po krikšto įvedimo, dar daugiau – melioratoriai sovietmečiu. „Tie apeiginiai akmenys turi iškaltus (rečiau – išgręžtus storu ažuolo rąstu) aukojimų dubenis. Plokščiadugnius (kuršių paveldas), smailiadugnius (Aukštaitija), apvalius, kiaušinio formos, nusklembtus ir kt., – sakė D. Nikitenka. – Šalia dubenuotųjų akmenų būdavo įrengiama ir dar viena apeigų atlikimo vieta: įgilinta ugniavietė. Štai tokiose ugniavietėse ir būdavo kūrenamas apeiginis laužas, į ugnį aukojamos aukos dievams. Ugniavietėse rasta gyvūnų kaulų, puodų šukių, ažuolo, kadagio, pušies ir kitokių medžių degėsių, susilydžiusio gintaro ir kt. Tokiu būdu tampa aišku, jog šventvietę sudarydavo dviejų dalių kompleksas: akmuo su dubeniu skysčiams aukoti ir ugnies apeigų vieta, akmenimis grįsta duobė-ugniavietė. Šie duomenys – archeologinių kasinėjimų rezultatai. Tad jie – nesumeluoti, nesugalvoti, o tikri. Ir tik jie atspindi tikrųjų apeigų pobūdį bei specifiką, atskleidžia, kaip senovėje atrodė šventviečių kompleksai“.

Pagal: J. Mičiulienė, *Pagonys ant dubenuotųjų akmenų niekada ugnies nekūreno. Kas tie XXI a. vandalai?*,
www.alkas.lt

6 užduotis (0–1)

Parašykite, kokia problema keliami pirmoje pastraipoje.

.....

.....

.....

.....

7 užduotis (0–2)

Kurie sakiniai perteikia faktus, kurie – nuomonę? Pažymėkite F, jeigu sakinyje pateikiamas faktas, arba N – jeigu nuomonė.

	Sakinys	Faktas	Nuomonė
1.	Duobės dugnas buvo išgrįstas to paties akmens nuoskaldomis.	F.	N.
2.	Apmaudu, kad jie nelabai susipažinę su tokių apeigų papročiais.	F.	N.
3.	Susidaro įspūdis, kad įrengtų informacinių stendų jie net neskaito.	F.	N.
4.	Ugniavietėse rasta gyvūnų kaulų, puodų šukių, ažuolo, kadagio, pušies ir kitokių medžių degėsių, susilydžiusio gintaro ir kt.	F.	N.

8 užduotis (0–1)

Parašykite po vieną sinonimą šiems žodžiams:

pragaištingas – .....

gajus – .....

9 užduotis (0–2)

Kurie iš šių teiginių tinka J. Mičiulienės tekstui apibūdinti? Pabraukite TAIP, jeigu teiginys tinka, NE – jeigu netinka.

1.	Tekste reiškiami subjektyvi autorės nuomonė.	TAIP	NE
2.	Teksto autorė remiasi paveldo apsaugos srities žinovų informacija.	TAIP	NE
3.	Tekstui yra būdingi klausimai ir nutylėjimai.	TAIP	NE
4.	Tekste yra cituojami archeologo žodžiai.	TAIP	NE

10 užduotis (0–37)

Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie.

1 tema. Kiek daug žmogus gali padaryti dėl meilės? Svarstykite remdamiesi pateikta ištrauka iš Justino Marcinkevičiaus dramos-poemos *Mindaugas*, visu kūrinium ir kitu kultūros tekstu. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių.

Justinas Marcinkevičius

Mindaugas

MORTA

Maldauju, Mindaugai, prašau: nustok!
Aš negaliu žiūrėti į tavo kančią.
O ir pati... kiek sykių aš pati
Vogčiom stebėdavau tave pro langą,
Kaip tu eini per kiemą, kaip tarnai
Tau žirgą atveda, o tu jį glostai...
(Ak Mindaugai, juk tu net savo žirgą
Dažniau esi paglostęs, nei mane...)
Štai tu į balną sėdi... štai sargyba
Tau atveria vartus, nuleidžia tiltą...
Aš puolu pro duris, užmiršus viską,
Norėdama į tavo balno kilpą
Įsikabinti ir nebepaleist...
Kad žirgas neštų taip per visą žemę,
Kad vilktų, tryptų, spardytų, daužytų...
Bet kad tik būčiau taip... šalia tavęs!
Susigriebiu – juk negaliu! Girdžiu, kaip tiltas
Dusliai subilda po žirgų kanopom.
O aš guliu ant slenksčio ir žinau,
Kad tai likimas mano širdį trypia.
Paskui ilgai kaip išmaldos aš laukiu
Glamonių tavo... ne, bent vieno žvilgsnio,
Bent vieno, nors ir blogo, tavo žodžio.

MINDAUGAS

Aš irgi laukiu, Morta! Irgi laukiu.
Kiek metų aš jau laukiu! Pražilau,
Apgaudinėdamas kaip vaikas savo širdį,
Maitindamas ją laimės trupinėliais,
Nedrįsdamas pažvelgti į savo sielą
Ir į aplinkinių akis.

MORTA

Tu vyras.
Tu didelis. Galingas. Tu valdovas.
Tu privalai... turi ką nors daryti.

Toliau taip nebegalima... Užmušk jį!

MINDAUGAS

Dėl mūsų meilės, Morta, ką kalbi!

J. Marcinkevičius, *Mindaugas*, Vilnius 1970, p. 63–92.

2 tema. Interpretuokite pateiktą eilėrašį. Suformuluokite tezę ir ją pagrįskite. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių.

Bernardas Brazdžionis

Tik po audros

Tik po audros vėl šviečia saulė,
tik po audros graži ateis
diena į sutremptą pasaulį
po rūškano dangaus skliautais.

Vargų ir skausmo purvą juodą
upeliai sraunūs nusineš,
ir vėl regėsi balto sodo
žiedų kekes sidabrines...

Tik po audros vėl aukštos pušys
žalias galingai galvas kels,
ir jaunas uosis nepalūžęs
siautimui vėtrų nesimels!

Nepuls kaip nendrė silpnabūdė
galiūnai girių ažuolai –
viršūnės jų kalbės, kaip nūdien
kovot ar žūt tu privalai.

Tik po audros laisva krūtinė
laisvai kaip paukštis sualsuos,
tik po audros ir tu, tėvyne,
išeisi kurt dienos šviesios.

1940.VII.

www.antologija.lt

Tabelę wypełnia egzaminator!

		Liczba punktów	Suma	Uzasadnienie przyznania 0 punktów
rozprawka	A.	0 - 3 - 6		
	B.	0 - 4 - 6 - 9 - 12		
interpretacja	A.	0 - 2 - 4 - 6		
	B.	0 - 4 - 8 - 12		
	C.	0 - 1 - 2		
	D.	0 - 2 - 4		
	E.	0 - 1 - 2		
	F.	0 - 1 - 3		
	G.	0 - 2 - 4		
	H.	0 - 2 - 4		

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

